

Република Србија
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
А.бр.222/2023
Београд

Годишњи извештај о спровођењу активности предвиђених
ревидираном Тужилачком стратегијом за истрагу и гоњење ратних злочина

ЦИЉ 1: Повећање ефикасности у поступцима за ратне злочине

Мера 1.1. Доследно спровођење плана предистраге и истраге према тексту ревидиране Тужилачке стратегије; формирање листе приоритетних предмета, ефикасно поступање по тим предметима и ефикасна размена података са Службом за откривање ратних злочина

Активности:

1.1.1.

а) преглед и разврставање предистражних и истражних предмета по приоритетима у складу са критеријумима датим у ревидираној Тужилачкој стратегији;

б) формирање листе приоритетних предмета

Рок: 1./2. квартал 2023. године

Извештај:

Током 2022. године у Јавном тужилаштву за ратне злочине формирана је Комисија за селекцију предмета на основу посебних критеријума установљених за одређивање приоритетних предмета, која је одлуком тужиоца накнадно преименована у Радну групу, у складу са одредбама Правилника о управи у јавним тужилаштвима.

Критеријуми за селекцију приоритета према ревидираној Стратегији приоритетно укључују предмете који се односе на злочине са тешким последицама, са великим бројем жртава, догађаје који обухватају више радњи ратног злочина, предмете са

елементом сексуалног насиља, потом оне у којима су учиниоци у време извршења кривичног дела била лица вишег или високог ранга у војсци, полицији и цивилној власти; преузете предмете од регионалних тужилаштава, процесуирање у складу са доступношћу доказа, осумњичених, сведока или жртава и предмете категорије „2“.

Радна група је након вишемесечног рада сачинила предлог извештаја, а листа предмета ће бити формирана у наредном периоду.

Потребно је нагласити да се у сваком случају, још од усвајања других релевантних стратешких докумената из области ратних злочина којима је то предвиђено, води рачуна о томе да сложени и остали предмети који имају неки од наведених критеријума, имају приоритет у поступању Јавног тужилаштва за ратне злочине.

1.1.2. Сачињавање плана предистраге и истраге, у складу са текстом ревидиране Тужилачке стратегије

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023.- 4. квартала 2026. године.

Извештај:

У ревидираној Тужилачкој стратегији препоручени су детаљни и конкретни кораци у сачињавању плана предистраге и истраге, који би требало да допринесу ефикаснијем поступању, пре свега у предистражном поступку.

Релевантан показатељ спровођења корака у том правцу биће доношење нових наредби о спровођењу истраге и подизање нових оптужница, као и доношење других тужилачких одлука у правцу смањења броја предистражних и истражних предмета.

1.1.3. Сачињавање и уредно вођење евиденција о броју кривичних пријава, наредби о спровођењу истраге и потврђеним и преузетим оптужницама и пресудама

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. - 4. квартала 2026. године.

Извештај:

Писарница је отпочела са вођењем посебне евиденције о броју кривичних пријава, наредби о спровођењу истраге, потврђеним и преузетим оптужницама и пресудама.

Сврха редовног и уредног вођења прецизне евиденције о овим подацима је да олакша и што прецизније прикаже релеванте податке, односно да помогне у сачињавању пресека стања у предметима на кварталном нивоу, што је од значаја за допуну табела које тужилаштво, такође на кварталном нивоу, сачињава за потребе извештавања о спровођењу Акционог плана за Поглавље 23, у вези са прелазним мерилом 1.4.3. (*track records* – „Србија обезбеђује иницијалну евиденцију свих истрага, гођења и пресуда већег броја случајева, укључујући случајеве против осумњичених високог профила, као и случајеве који су прослеђени Србији из МКСЈ“).

1.1.4. Сачињавање евиденције нерешених предмета

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. - 4. квартала 2026. године.

Извештај:

Отпочело се са сачињавањем посебне евиденције нерешених предмета. С обзиром на постојећи број предмета у преткривичној фази, евиденција ће допринети лакшој и бржој прегледности укупног броја предмета, а заједно са евиденцијом из тачке 1.1.3. допринеће обједињавању поступака који се воде поводом повезаних догађаја, радњи извршења и учинилаца.

Основни циљ је да се по обједињавању предмета, тамо где за то постоје услови, донесу тужилачке одлуке, посебно у сложеним предметима. Први резултати очекују се до краја марта 2024. године.

1.1.5. Организовање редовних састанака са представницима СОПЗ и других релевантних државних органа, ради разматрања текућих питања и ефикасног поступања у конкретним предметима.

Рок: Континуирано, једном месечно, почев од 4. квартала 2022. – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

Поступање у предметима ратних злочина током 2023. године подразумевало је готово свакодневну сарадњу са државним органима који заједно са Јавним тужилаштвом за ратне злочине раде на откривању учинилаца ратних злочина и њиховом процесуирању, на првом месту са представницима Службе за откривање ратних злочина која континуирано ради по захтевима за прикупљање потребних обавештења.

То изискује редовну писану, а по потреби и усмену комуникацију, као и састанке на нивоу руководиоца и других представника Јавног тужилаштва за ратне злочине и Службе за откривање ратних злочина, ради усаглашеног и ефикасног заједничког деловања и превазилажења препрека које настану у раду. У том циљу, одржано је више радних састанака са представницима Службе - најмање једном месечно, а по потреби и више пута.

Састанци су уприличени и са другим државним органима који располажу информацијама и подацима који могу помоћи у решавању питања везаних за конкретне предмете у којима поступа Јавно тужилаштво за ратне злочине.

Мера 1.2. Јачање капацитета Јавног тужилаштва за ратне злочине кроз стручно усавршавање

Активности:

1.2.1. Учешће носилаца јавнотужилачке функције и осталих запослених у Јавном тужилаштву за ратне злочине у различитим облицима стручног усавршавања, ближе опредељеним кроз активности у Националној стратегији за процесуирање ратних злочина под 1.1.4., 1.1.6. и 1.2.5.

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. године – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

У 4. кварталу 2022. године и током 2023. године одређен број јавних тужилаца, тужилачких помоћника и осталих запослених учествовао је у различитим облицима стручног усавшавања:

-17.11.2022. године запослени су похађали СЕРОЛ вебинар на тему „Истрага кривичних дела против човечности и других добара заштићених међународним правом“.

-на позив Eurojust-а дана 29.11. и 30.11.2022. учествовали су у online конференцији о прекограничном приступу електронским доказима,

-06. и 07. фебруара 2023. године представници овог јавног тужилаштва, Службе за откривање ратних злочина и Јединице за заштиту учествовали су у заједничкој обуци на тему Основа комуникације са медијима;

-23. и 24. марта 2023. године јавни тужиоци, тужилачки помоћници и истражитељ похађали су обуку на тему примене међународног хуманитарног права у суђењима за ратне злочине која је одржана у организацији Мисије ОЕБС и Правосудне академије;

-30. марта 2023. године представници тужилаштва похађали су и СЕРОЛ вебинар на тему “Употреба доказа са бојног поља у процесуирању страних терористичких бораца”;

-6. и 7. јуна 2023. године више представника Јавног тужилаштва за ратне злочине учествовало је у семинару „Вођење предистражног поступка и истраге у предметима ратних злочина“ у организацији Мисије ОЕБС у Републици Србији.

Лице задужено за родну равноправност у Јавном тужилаштву за ратне злочине учествовало је у дводневној обуци коју је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог на тему примене Закона о родној равноправности.

Одређен број обука и семинара реализован је у оквиру актуелног пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ коју спроводи више међународних организација, а компоненту пројекта која се односи на ратне злочине спроводи Мисија ОЕБС. Овај пројекат има за циљ пружање подршке институцијама Републике Србије које су надлежне за истрагу и процесуирање ратних злочина, а у највећој мери активности су усмерене на јачање капацитета у смислу додатне оспособљености и стручности запослених у ЈТРЗ и јачање регионалне сарадње.

1.2.2. Учешће у студијским посетама међународним институцијама чији је рад од значаја за праксу Јавног тужилаштва за ратне злочине (пов. активности са 1.2.6. НСПРЗ)

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

У периоду од 16. до 19. маја 2023. године три представника Јавног тужилаштва за ратне злочине чинила су део делегације правосудних органа Републике Србије који такође

поступају у предметима ратних злочина (суда и тужилаштва). Представници делегације су, заједно са представницима адвокатуре, обавили студијску посету правосудним институцијама у Босни и Херцеговини. Посета је организована уз подршку Мисије ОЕБС у Републици Србији, а њен циљ је био упознавање са надлежношћу, организацијом и резултатима рада институција са којима се остварује сарадња у процесуирању ратних злочина у иностранству.

Следећа студијска посета биће организована током 2024. године.

1.2.3. Упућивање иницијативе Правосудној академији у погледу организовања стручних скупова са домаћим и регионалним јавним тужилаштвима и судовима, уз учешће међународних организација и институција у складу са темама које су ближе опредељене у НСПРЗ.

Рок: Континуирано, два пута годишње, почев од 4. квартала 2022. – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

Дана 07. јуна 2023. године Јавно тужилаштво за ратне злочине упутило је иницијативу Правосудној академији са молбом да се у наредном периоду организују обуке, семинари и округли столови, ради спровођења активности стручног усавршавања према динамици и темама ближе одређеним стратешким документима.

Предложено је да у тој активности, поред представника Јавног тужилаштва за ратне злочине, учешће узму и представници других државних органа који поступају у предметима ратних злочина – Службе за откривање ратних злочина, Јединице за заштиту, Јединице за финансијске истраге, Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, надлежних судова, као и других тужилаштава у циљу размене досадашњих искустава. Чека се повратна информација и планирано је упућивање ургенције како би се активност реализовала.

Са истим циљем Јавно тужилаштво за ратне злочине обратило се у 2023. години и Развојном програму Уједињених нација (УНДП) у Републици Србији, предлажући више тема везаних за остварење имовинскоправног захтева оштећених и накнаду штете у кривичном поступку.

1.2.4. Организовање и учешће представника Јавног тужилаштва за ратне злочине, Јединице за заштиту, Службе за откривање ратних злочина и др., у округлим столовима на тему комуникације са медијима (повезана активност са ревидираним Акционим планом за Пг 23 под 1.4.5.1.).

Рок: Континуирано почев од 4. квартала 2022. године – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

У другој половини 2022. године портпарол Јавног тужилаштва за ратне злочине учествовао је у обуци на тему „Комуникација са медијима“ организованој од стране Правосудне академије и Холандског хелсиншког комитета, која је за циљ имала

унапређење односа између медија и правосуђа. Обуци су присуствовали представници правосуђа, стручњаци за комуникацију и новинари.

Наредна едукација на ову тему реализована је на иницијативу Јавног тужилаштва за ратне злочине дана 06. и 07. фебруара 2023. године. Организацију је помогла Мисија ОЕБС у Републици Србији, а учешће је узело неколико представника Тужилаштва, Јединице за заштиту и Службе за откривање ратних злочина, представница новинарске професије са искуством у извештавању јавности о поступцима за ратне злочине и портпаролка са вишегодишњим искуством у правосудним органима.

У складу са динамиком организовања ове активности, у првом кварталу 2024. године поново ће се иницирати одржавање округлог стола на ову тему.

1.2.5. а) иницијатива за организовање обуке о релевантним одредбама Међународне конвенције о присилним нестанцима

Рок: а) 1. квартал 2023. године

Извештај:

Јавно тужилаштво за ратне злочине у домену своје надлежности учествује у припреми и изради периодичних извештаја о основним међународним уговорима за заштиту људских права. Један од тих уговора је Међународна конвенција о заштити свих лица од присилних нестанака, а надзор над применом те конвенције врши Комитет за присилне нестанке који је овлашћен да државама чланицама даје препоруке. Једна од препорука која је упућена у више наврата је та да би сва овлашћена лица, државни службеници и други који учествују у притварању или поступању према било ком лицу лишеном слободе, било да су тужиоци, судије или други званичници који су овлашћени за спровођење правде, требало да добију одговарајућу и редовну обуку о члану 23 Конвенције.

Како би се испунила ова обавеза, током 2023. године Правосудној академији благовремено је упућена иницијатива за едукацију о релевантним одредбама Међународне конвенције о присилним нестанцима, сходно члану 23. Очекује се повратна информација, а благовремено ће бити упућена и ургенција.

б) учешће у обукама у складу са чланом 23. Међународне конвенције о заштити лица од присилних нестанака, које ће обухватити едукацију и информисање о релевантним одредбама те конвенције.

Рок: 3. квартал 2023. године

Извештај:

Даље спровођење ове активности условљено је позитивним одговором из тачке 1.2.5.

Мера 1.3. Унапређење административних, просторних и институционалних капацитета ЈТРЗ

1.3.1. Иницијатива надлежним субјектима за испуњење активности у погледу избора додатног броја заменика тужиоца за ратне злочине (сада јавних тужилаца) и

запошљавања додатног броја запослених у складу са стратешким документима (повезане активности са НСПРЗ- под 1.2.2. ревидираног Акционог плана за Пг 23 под 1.4.1.6. и Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока у Републици Србији)

Рок: Континуирано почев од 1. квартала 2023. године – 4. квартала 2026. године

Извештај:

На основу одлуке Врховног јавног тужиоца у децембру 2023. године ради обављања јавнотужилачке функције, један јавни тужилац је из Вишег јавног тужилаштва у Београду упућен у Јавно тужилаштво за ратне злочине, почев од 01.12.2023. године.

С обзиром да је чланом 7. Одлуке Високог савета тужилаштва А.бр. 681/23 од 31.октобра 2023. године (објављена у Службеном гласнику РС 03. новембра 2023. године) предвиђено да Јавно тужилаштво за ратне злочине, поред главног јавног тужиоца, има 12 јавних тужилаца, ради попуне упражњеног места планирано је даље јачање капацитета већ од 1.квартала 2024. године.

Почев од 01.12.2023. године по основу споразума о преузимању, у Јавном тужилаштво за ратне злочине запослено је једно лице на радном месту тужилачког помоћника, у звању саветника.

Са јачањем административних капацитета наставиће се и током 2024. године у складу са стратешким документима које спроводи ово јавно тужилаштво.

1.3.2. Ангажовање ИКТ стручњака у Јавном тужилаштво за ратне злочине (повезана активност са НСПРЗ-4.4.2.)

Рок: 1. квартал 2023. године.

Извештај:

Крајем 2022. године са основним циљем што бољег и ефикаснијег рада овог јавног тужилаштва, а уједно поступајући у складу са обавезом спровођења активности из Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026), измењен је Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Јавном тужилаштво за ратне злочине, повећањем броја радних места у звању информатичара.

Очекује се испуњење ове активности у првој половини 2024. године.

1.3.3. Иницијативна Министарству правде, Сектору за материјално-финансијске послове за доделу додатних просторија ЈТРЗ за адекватан смештај документације и доказа достављених од МРМКС (повезана активност са НСПРЗ – 4.4.2.)

Рок: 1. квартал 2023. године.

Извештај:

Након што се у потпуности процене потребе за смештај документације и доказа МРМКС, као и остале потребе запослених у ЈТРЗ, биће упућен допис Министарству правде за доделу додатних просторија, о чему ће бити упознат и Виши суд у Београду, с обзиром на овлашћења председника тог суда који је, према Правилнику о кућном

реду у Устаничкој улици, овлашћен да врши доделу просторија у згради коју користи ЈТРЗ.

Уколико околности то буду дозвољавале, наведена активност биће спроведена у првој половини 2024. године.

1.3.4. Спровођење активности у погледу унапређења инфраструктурних капацитета ЈТРЗ у складу са мером 1.3. НСПРЗ ради коришћења САПО система; континуирана дигитализација предмета.

Рок: континуирано почев од примене САПО система у ЈТРЗ.

Извештај:

Спровођење ове активности у великој мери је зависно од увођења САПО програма и активности других државних органа.

Још увек се нису стекли услови за примену овог програма у Јавном тужилаштву за ратне злочине, а у последњем усвојеном извештају о спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина, Министарство правде је известило да је у току рад на повезивању САПО система са базама за електронску размену података са другим државним органима.

1.3.4. Иницијатива ка Министарству правде за измене Кривичног законика и Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине (ЗОРЗ) који би у одређеној мери повећали стварну надлежност ЈТРЗ, као и поступајућих судова, у делу повезаним са актуелном ситуацијом у свету (нпр. кривична дела која се односе на учествовање у оружаним сукобима у страним државама и с тим у вези измене у ЗОРЗ у правцу измена организационо-техничких прописа: безбедносне провере, чување података, однос према СОРЗ-у и слично).

Рок: 1. квартал 2023. године.

Извештај:

В.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине упутила је иницијативу Министарству правде у правцу измена надлежности Јавног тужилаштва за ратне злочине.

У иницијативи су пружени детаљни разлози који по оцени овог јавног тужилаштва, указују на неодложну потребу за проширењем стварне надлежности Јавног тужилаштва за ратне злочине. Уколико се прихвате разлози дати у иницијативи, могао би се остварити позитиван утицај на квалитет и ефикасност тужилачких и судских поступака и помоћи у концентрацији поступака поводом кривичних дела у вези са оружаним сукобима.

Мера 1.4. Афирмисање института споразума о признању и о сведочењу окривљеног и унапређење финансијских истрага

Активности:

1.4.1. У оквиру Плана и програма рада ЈТРЗ успостављање обавезе разматрања могућности примене споразума о сведочењу окривљеног и о признању кривичног дела, особито када су у питању окривљени који би могли имати сазнања о несталим лицима

Рок: 4. квартал 2022 /1. квартал 2023. године.

Извештај:

Планом и програмом рада Јавног тужилаштва за ратне злочине за 2023. годину у циљу повећане ефикасности у поступању у предметима ратних злочина, предвиђено је да, приликом разматрања сваког предмета којим су задужени, носиоци јавнотужилачке функције посебну пажњу обрете на то да ли има законских услова за закључење споразума о признању кривичног дела и када то има законског основа и целисходно је, иницираће се закључење ових споразума.

1.4.2. Иницирање закључења споразума о признању и споразума о сведочењу по испуњењу законских услова, када околности указују на целисходност оваквог поступања.

Рок: Континуирано почев од 4. квартала 2022. године – 4. квартала 2026. године.

Извештај:

Током 4. квартала 2022. године Јавно тужилаштво за ратне злочине је у једном предмету закључило споразум о признању кривичног дела са окривљеним лицем, коме се ставља на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗ СРЈ.

Споразум је, заједно са оптужницом, прослеђен суду на даље поступање и одлуку. Прихватајући споразум, Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду донело је пресуду којом је окривљеног осудило на казну затвора у трајању од 5 година, због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ.

Јасно је да постоји потреба за повећаним бројем закључених споразума о чему говори и чињеница да се ово питање посебно предвиђа и планом и програмом рада ЈТРЗ за 2023. и 2024. годину. Очекује се да ефикаснијој примени овог института допринесе и примена Општег обавезног упутства О.бр. 6/23 о примени Споразума о признању кривичног дела које је донео Врховни јавни тужилац дана 06.06.2023. године, са којим су упознати сви јавни тужиоци у Јавном тужилаштву за ратне злочине.

1.4.3. Редовно одржавање састанака и сарадња између представника ЈТРЗ, СОПЗ и Јединице за финансијске истраге (ЈФИ) ради усаглашавања правца заједничког деловања за потребе конкретних предмета (повезана активност са мером под 1.4. НСПРЗ).

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. (најмање једном квартално)

Извештај:

Током 2023. године одржано је више радних састанака између представника Јавног тужилаштва за ратне злочине и Службе за откривање ратних злочина.

Након што радна група за финансијске истраге сачини извештај о свом раду кроз који ће се издвојити конкретни предмети који изискују даље активности у смислу вођења финансијских истрага, биће организован састанак са Јединицом за финансијске истраге ради усаглашавања праваца даљег заједничког деловања.

1.4.4. Формирање радне групе у ЈТРЗ која ће радити на детаљном прегледу предмета и издвајању случајева у којима има места за покретање финансијских истрага.

Рок: 4. квартал 2022.

Извештај:

У циљу покретања већег броја финансијских истрага и издвајања случајева у којима има места покретању ових истрага, још у 2. кварталу 2022. године донета је иницијална одлука да се у Јавном тужилаштву за ратне злочине формира посебна радна група за финансијске истраге, са посебним циљевима и задацима, а о чему је ово јавно тужилаштво известило благовремено у оквиру стратешких докумената.

Планирано је да та група обави детаљан преглед предмета који се налазе у фази истраге и главног претреса, ради утврђивања чињеница од значаја за отварање нових финансијских истрага. Отпочело се са спровођењем ове активности.

1.4.5. Иницирање организовања округлих столова на тему примене института споразума о признању и о сведочењу окривљеног, као и на тему финансијских истрага, ради размене искустава са јавним тужилаштвима и судовима, како домаћим, тако и оним из региона, уз учешће међународних институција и организација (повезана активност са мером под 1.1.4. НСПРЗ).

Рок: Континуирано, а најмање 1 годишње, почев од 1. квартала 2023. године-4.квартала 2026. године

Извештај:

Крајем 2022. године у циљу реализације активности из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23, на иницијативу Јавног тужилаштва за ратне злочине, а у организацији Мисије ОЕБС у Републици Србији, одржан је регионални састанак представника судова, тужилаштва и адвокатуре из Србије и иностранства.

Примена института споразума о признању кривичног дела у поступцима за ратне злочине разматрана је као једна од главних тема и тим поводом учесници су излагали реферате и разменили искуства. Закључак са овог састанка јавно је доступан на интернет страници Врховног суда.

С обзиром да у 2023. години није било округлих столова на којима би се све наведене теме разматрале, Јавно тужилаштво за ратне злочине је у том правцу упутило иницијативу Правосудној академији.

Мера 1.5. Обезбеђење пуне поверљивости процеса истраге

Активности:

1.5.1. а) доследна примена Правилника о анонимизацији;

Рок: континуирано, почев од 4. квартала 2022.

Извештај:

Правилник о анонимизацији оптужница примењује се пре сваког објављивања или достављања оптужница (или других тужилачких аката) заинтересованим лицима, као и на интернет презентацији Јавног тужилаштва за ратне злочине.

б) процена потребе за изменама/допунама Правилника о анонимизацији оптужница и других тужилачких аката

Рок: 1. квартал 2023. године

Извештај:

Свака оптужница коју подигне Јавно тужилаштво за ратне злочине се, након одржаног припремног рочишта, анонимизује а потом и јавно објављује на интернет страници ЈТРЗ.

У току је процена потребе за додатним усаглашавањем Правилника о анонимизацији оптужница у ЈТРЗ са важећим прописима. Планирано је да се обаве консултације са релевантним државним институцијама, пре свега са Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, ради сагледавања потребе за мањим степеном анонимизације у односу на досадашњи. У случају измена или доношења новог Правилника, исти ће бити јавно доступан преко интернет странице овог Јавног тужилаштва.

1.5.2. Праћење и примена позитивних прописа о приступу поверљивим информацијама и уређењу тајности поступака, кроз спровођење мера за заштиту података од неовлашћеног приступа, објављивања и сваке друге злоупотребе у складу са релевантним прописима.

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. године- 4.квартала 2026. године

Извештај:

Почев од 4. квартала 2022. године приступило се додатним активностима у правцу обраћања надлежним институцијама са циљем доследне имплементације одредаба Закона о тајности података и у вези са тим, доношења посебних правних аката. Донети су подзаконски акти, везано за интерне нормативне и безбедносне процедуре (одлуке о одређивању руковоаца тајним подацима, одлуке о одређивању степена тајности докумената и др.).

Током 2023. године континуирано су се примењивали релевантни позитивни прописи који омогућавају заштиту података од неовлашћеног приступа, објављивања и злоупотреба. Сва новозапослена лица, којих је било више у току 2023. године, потписала су Изјаву о чувању тајних и поверљивих података, у смислу Закона о тајности података и у складу са другим законским и подзаконским актима. Саставни део овог документа је Упутство о обавези заштите и чувања тајних и поверљивих података које садржи преглед важећих прописа којима је регулисана материја, обавези њихове заштите и чувања, као и преглед одредаба кривичних прописа у случају супротног поступања изабраних, постављених и запослених лица са утврђеним обавезама.

На акте Јавног тужилаштва за ратне злочине који се достављају заинтересованим лицима и на оне који се објављују на интернет страници, примењују се одредбе Правилника о анонимизацији оптужница и Закона о приступу информацијама од јавног значаја.

1.5.3. Доследно спровођење активности предвиђених НСПРЗ под 1.1.6. које се односе на учешће запослених у обукама и другим видовима стручног усавршавања на тему поверљивости процеса истраге у контексту односа са јавношћу.

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. - (најмање једном годишње)

Извештај:

Дана 06. и 07. фебруара 2023. године Мисија ОЕБС у Републици Србији организовала је обуку на тему основа комуникације са медијима. Учесће у обуци узело је више представника Јавног тужилаштва за ратне злочине, Јединице за заштиту и Службе за откривање ратних злочина. Своја досадашња знања и искуства учесницима обуке пренели су новинарка са дугогодишњим искуством, између осталог и у области информисања о предметима ратних злочина, као и портпарол Вишег суда у Београду.

У првој половини 2024. године поново ће се иницирати одржавање обуке са овом темом.

Мера 1.6. Унапређење механизма за остваривање имовинско-правних захтева оштећених

Активности:

1.6.1. Пружање помоћи жртвама при попуњавању обрасца за подношење имовинскоправног захтева у кривичном поступку, у оквиру програма примарне подршке (повезана активност са НСПРЗ под 2.6.5.)

Рок: Континуирано, по изради обрасца од стране Врховног касационог суда.

Извештај:

По изради и достављању обрасца од стране Врховног суда који је носилац ове активности према Националној стратегији за процесуирање ратних злочина, Јавно тужилаштво ће наставити са даљом реализацијом ове активности.

1.6.2. Доношење интерног упутства којим ће се предвидети обавеза позивања оштећеног ради изјашњења о имовинскоправном захтеву, пре закључења споразума и обавеза достављања оштећеном пресуде донете на основу споразума ради остварења имовинскоправног захтева у парничном поступку

Рок: За доношење упутства – 1. квартал 2023.године; остало-континуирано, почев од доношења упутства

Извештај:

Позиција Јавног тужилаштва за ратне злочине (као уосталом и сваког другог јавног тужилаштва у Републици Србији) у кривичном поступку своди се на прикупљање података за накнаду штете и давање савета оштећенима.

С тим у вези, јавни тужиоци су упућени да у предистражном и истражном поступку прикупљају доказе који могу бити од користи оштећенима ради остваривања накнаде штете већ у кривичном поступку у фази главног претреса.

Наиме, у другој половини 2023. године јавним тужиоцима у Јавном тужилаштву за ратне злочине прослеђено је детаљно обавештење које за циљ има унапређење положаја оштећених у кривичном поступку и ефикасно поступање ради благовременог решавања питања имовинскоправног захтева оштећених, те доследну примену одредаба Законика о кривичном поступку који прописује улогу јавног тужиоца да у предистражном и истражном поступку прикупља доказе и у делу који се тиче имовинскоправног захтева.

Обавештење пружа смернице у смислу да садржи детаљан опис о томе шта све подразумева пружање помоћи оштећенима-жртвама приликом остваривања имовинскоправног захтева, те улогу јавног тужиоца у Јавном тужилаштву за ратне злочине у том правцу.

1.6.3. Доследна примена Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока кривичних дела у Републици Србији и пратећег Акционог плана у делу који се тиче надлежности Јавног тужилаштва за ратне злочине, посебно Службе за информисање и подршку

Рок: Континуирано, почев од 1.квартала 2023. - 4.квартала 2026. године

Извештај:

Национална стратегија за остваривање права жртава и сведока кривичних дела у Републици Србији за период од 2020-2025 године усвојена је на седници Владе 30. јула 2020. године када је донет и пратећи акциони план. Нови акциони план за спровођење ове стратегије у периоду од 2023-.2025. године усвојен је крајем јула 2023. године и предвиђа измењене рокове у погледу активности које се односе на Јавно тужилаштво за ратне злочине.

Дана 05. децембра 2023. године представници Јавног тужилаштва за ратне злочине одржали су радни састанак са представницима Аустријске развојне агенције (АДА) поводом реализације пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“.

Састанак је одржан у оквиру пројекта пружања подршке успостављању Националне мреже служби подршке и припреме нацрта Правилника којим се уређује организација и рад тих служби.

Том приликом, представници делегације АДА упознати су са оквиром рада Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у овом јавном тужилаштву, значају и саставу Службе, са освртом на препреке са којима се овлашћена лица Службе повремено суочавају приликом рада са сведоцима и оштећенима. Указано је на могуће начине превалажења препрека и потребу за даљим јачањем капацитета Службе, као и потенцицијалним начинима за унапређење заштите лица који су у програму заштите.

Мера 2.1.: Унапређено коришћење мера процесне и ванпроцесне заштите

Активности:

2.1.1. Разматрање и, по потреби, увођење мера за заштиту сведока и сведока оштећених (исто као 2.1.3.)

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. године– 4.квартала 2026.

Извештај:

У предметима у којима постоји потреба за увођењем мера за заштиту сведока и сведока оштећених, иницира се увођење ових мера.

Планом и програмом рада тужилаштва за 2023. годину предвиђено је да ће се поступајући заменици (након измена Закона о јавном тужилаштву – јавни тужиоци) у сваком конкретном предмету у ком уоче да постоји потреба за пружањем психолошке подршке сведоку или оштећеном, обратити психологу ради његовог даљег ангажовања у поступку, односно ради пружања подршке и помоћи приликом испитивања сведока или оштећених.

СИП је задужена за пружање информација и подршке оштећеним лицима и сведоцима које се у виду посебног обавештења упућују овим лицима, уз позив за предузимање одговарајућих процесних радњи у оквиру којих се наводи да им се може пружити заштита додељивања статуса заштићеног или посебно осетљивог сведока, уколико постоји оправдана забринутост за њихову безбедност. Примарни задатак Службе је да се тим лицима обезбеди психолошка и логистичка подршка, као и да што лакше и ефикасније приступе Јавном тужилаштву за ратне злочине или надлежном суду.

2.1.2. Процена потребе, а потом и иницијатива да жртве сексуалног насиља добију статус посебно заштићених/посебно осетљивих сведока

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4.квартала 2026.

У сваком конкретном предмету ратног злочина који обухвата радњу сексуалног насиља, разматрање се потреба да жртва добије статус посебно осетљивог сведока.

Свим поступајућим јавни тужиоцима у Јавном тужилаштву за ратне злочине је дана 18.08.2023. године упућено посебно обавештење које садржи смернице у циљу имплементације активности из Националне стратегије за процесуирање ратних злочина и ревидиране Тужилачке стратегије, а у циљу побољшања положаја оштећених у овим кривичним поступцима.

Између осталог, дате су смернице о томе да је потребно водити рачуна да су жртве ратних злочина, извршеног путем сексуалног насиља, посебно рањиве и трауматизоване, те да би таквим жртвама требало дати (или упутити предлог суду) о додели статуса посебно осетљивог сведока, што би таквом оштећеном, односно жртви, омогућило привилегован начин испитивања, предвиђен чланом 104 ЗКП и тиме у мери у којој је то могуће, максимално избећи секундарну виктимизацију. Уједно, упућени су да је приликом комуникације са оштећенима – жртвама потребно најблискије сарађивати са Службом за информисање и подршку сведоцима и оштећенима у Јавном тужилаштву за ратне злочине.

2.1.3. Подношење иницијативе/захтева за добијањем статуса посебно осетљивог сведока за сведоке-оштећене и за сведоке за које се процени да би могли бити угрожени од стране самих извршилаца или са њима повезаних лица, као и на сведочењу путем видео-конференцијске везе када сведок за тиме изрази жељу као и када тако диктирају услови

Рок: Континуирано, по потреби, почев од 1. квартала 2023. – 4.квартала 2026. године

Извештај:

У предметима се разматра да ли постоји потреба да се сведоку омогући статус посебно осетљивог сведока и тамо где она постоји, тужилаштво иде са таквим предлогом.

У извештајном периоду, односно током 2023. године није било поднетих захтева за добијањем статуса посебно осетљивих сведока.

2.1.4. Иницијатива Јединици за заштиту МУП-а РС да се у пракси спроводи мера заштите промене идентитета из чл. 14. ст. 1. тач. 4. Закона о програму заштите учесника у кривичном поступку, односно да се пронађе законско решење за практичну примену те мере.

Рок: 2. квартал 2023. године

Нема нових информација.

Ова активност је у одређеној мери условљена спровођењем активности под 1.4.4.2. из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 која се односи на усвајање адекватних прописа како би примена мере заштите промене идентитета била ефикасна, у смислу члана 45 Закона о програму заштите учесника у кривичном поступку.

У последњем доступном извештају о спровођењу ове активности Јединица за заштиту је известила да је завршен нацрт текста Правилника о начину издавања исправа и докумената и о начину уношења података у службену евиденцију у поступку промене

идентитета, као и да се у наредном периоду очекује формирање радне групе која ће се бавити изработом предлога прописа из члана 45. Закона о програму заштите учесника у кривичном поступку.

2.1.5. Иницијатива другим државама за потписивање и примену споразума путем којих би се сведоцима у програму заштите омогућила релокација у иностранство.

Рок: 3.квартал 2023. године

Активност још увек није спроведена.

Мера 2.2. Унапређење сарадње са Јединицом за заштиту сведока МУП-а РС

Активности:

2.2.1. доследна примена и процена потребе за изменом одредаба Протокола о сарадњи између МУП-а (ЈЗЗ) и ЈТРЗ

Рок: а) континуирано, почев од 4.квартала 2022.године, а процена потребе за изменама - 1. квартал 2023. године

Извештај:

У сарадњи са Јединицом за заштиту МУП-а примењује се Протокол о сарадњи потписан између Тужиоца за ратне злочине и Министра унутрашњих послова закључен 6.07.2017. године. Текст документа доступан је на веб страници Јавног тужилаштва за ратне злочине.

С обзиром да је након закључења Протокола ревидиран одређен број докумената релевантних за област заштите сведока, којима су Јавном тужилаштву за ратне злочине и Јединици за заштиту МУП-а РС установљене нове заједничке активности и обавезе у тој области (ревидирани Акциони план за поглавље 23, нова Национална стратегија за процесуирање ратних злочина), в.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине иницираће да се у првом кварталу 2024. године одржи састанак са представником Јединице на ком ће се размотрити потреба за усаглашавањем свих наведених докумената.

2.2.2. Континуирана размена информација и података и редовно одржавање састанака између представника ЈТРЗ и ЈЗЗ

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. године (најмање једном месечно)

Извештај:

Настављено је са индивидуалном проценом сведока и сведока оштећених и, по потреби, са иницирањем одређивања процесних и ванпроцесних мера заштите, као и њиховим продужењем.

Између руководиоца и других представника Јединице за заштиту и Јавног тужилаштва за ратне злочине континуирано су одржавани радни састанци током 2023.

године, у вези са поступањем у конкретним предметима, као и у погледу идентификација механизма појединачне сарадње по постојећем Протоколу о сарадњи.

2.2.3. Одређивање контакт тачке СИП за комуникацију са ЈЗЗ

Рок: 1. квартал 2023. - 4. квартал 2026.

У децембру 2023. године одређене су контакт тачке између Јавног тужилаштва за ратне злочине и Јединице за заштиту МУП-а РС.

2.2.4. а) иницијатива и учешће у едукацијама са представницима ЈЗЗ на тему виктимизације, обављања разговора са лицима, израде психолошког профила, препознавања психолошких проблема (чл. 5. Протокола о сарадњи)

Рок: 1.квартал 2023. године

Извештај:

Упућена је иницијатива Правосудној академији за учешће у заједничким едукацијама са представницима Јединице за заштиту на тему унапређења процесне заштите и подршке жртвама и сведоцима, проблематике секундарне виктимизације, као и о правима жртва кривичних дела. Очекује се повратна информација.

2.2.5. Учесће у састанцима представника тимова Јавног тужилаштва за ратне злочине и Јединице за заштиту МУП-а РС, у циљу дефинисања даљег заједничког деловања на пољу заштите учесника у поступку (повезана активност – НСПРЗ под 2.3.3.)

Рок: Континуирано, најмање 1 месечно

Извештај:

Као под 2.2.2.

Састанци на нивоу главних представника Јавног тужилаштва за ратне злочине и Јединице за заштиту одржавају се сваког месеца, о чему ово јавно тужилаштво редовно извештава у оквиру прилога за стратешка документа из области ратних злочина у чијем спровођењу учествује.

Мера 2.3. Унапређење рада Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у Јавном тужилаштву за ратне злочине (СИП)

Активности:

2.3.1. Пружање потребних информација оштећенима и сведоцима у вези са њиховим учешћем у поступку и вођење прецизне евиденције о томе

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023.- 4.квартала 2026. године

Извештај:

Чланови Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима који остварују контакт са овим лицима у фази истраге, задужени су да пружају неопходне информације о њиховом учешћу у конкретном поступку. Такође, основне информације сведоцима и оштећенима у поступку пружају јавни тужиоци који поводом конкретних поступака долазе са њима у контакт.

На интернет страници Јавног тужилаштва за ратне злочине постоји посебна секција посвећена раду ове службе преко које се сва заинтересована лица могу информисати о раду Службе и правима оштећених и сведока у поступку за ратне злочине.

2.3.2. Након израде, достављање јавним тужиоцима брошуре за оштећена лица и сведоке ради њиховог достављања уз позив за сведочење (повезана активност са НСПРЗ под 2.10.2. и са Националном стратегијом за остваривање права жртава и сведока кривичних дела)

Рок: Континуирано, по изради брошура и њихове дистрибуције од стране Министарства правде

Извештај:

Очекује се израда брошуре од стране Министарства правде. До тада, на интернет страници Јавног тужилаштва за ратне злочине поред обавештења у погледу пружања основних информација о учешћу сведока и оштећених у кривичном поступку, доступна је и брошура коју је израдило тадашње Републичко јавно тужилаштво за потребе служби за информисање и подршку сведоцима и оштећенима у јавном тужилаштву.

2.3.3. Учешће у састанцима и различитим облицима стручног усавршавања запослених у Јавном тужилаштву за ратне злочине кроз похађање посебних програма обуке у вези са поступањем са жртвама и сведоцима, у складу са повезаним активностима из НСПРЗ и Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока кривичних дела у Републици Србији

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022.- 4.квартала 2026. године

Извештај:

Психолог задужен за пружање помоћи и подршке сведоцима и оштећенима у Јавном тужилаштву за ратне злочине учествовао је 18. и 19.09.2023. године у семинару на тему “Вештина комуникације”, у организацији Националне академије за јавну управу, са циљем унапређења знања и комуникационих вештина.

Координатор Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у ЈТРЗ и психолог учествовали су у регионалном састанку служби за информисање и подршку одржаном 26. и 27.10.2023. године у Скопљу, Северној Македонији. Овај састанак је реализован у оквиру пројекта „Подршка ЕУ изградњи поверења на Западном Балкану“

који спроводи Развојни програм Уједињених нација. Један од циљева пројекта је пружање стручне подршке у циљу унапређења квалитета услуга подршке жртвама и сведоцима, те јачање аспеката усмерених на жртве и људска права у оквиру процесуирања ратних злочина и транзиционе правде.

Јавни тужиоци ће се посебно оспособити за поступак утврђивања чињеница током преткривичног и истражног поступка, везано за накнаду штете и досуђивање имовинскоправног захтева у судском делу поступка, кроз обуке чије се спровођење очекује у наредном периоду, а то се односи и на питања одузимања имовине проистекле из кривичног дела, како би се покушало и на тај начин, одузетом имовином, обезбедити обештећење жртава.

Прикупљање података од значаја за остваривање имовинскоправног захтева биће олакшано између Јавног тужилаштва за ратне злочине и Тужилаштва Босне и Херцеговине, јер је то једна од тачака споразума потписаног између руководилаца ових тужилаштва дана 03.11.2022. године.

У вези са тим, Јавно тужилаштво за ратне злочине обратило се иницијативно УНДП-у са предлогом програма едукације у помоћи оштећенима и жртвама ратних злочина, за остваривање имовинскоправног захтева и накнаду штете у кривичних поступцима за ратне злочине. Уједно, предложене су и теме програма едукације за одузимање имовинске користи прибављене кривичних делом, као и у погледу примене Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

2.3.4. Усклађивање Правилника о раду Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у Јавном тужилаштву за ратне злочине са релевантним законским и подзаконским актима и са Правилником о поступању са жртвама и сведоцима кривичних дела, по његовом доношењу од стране Министарства правде (повезана активност са Националном стратегијом за остваривање права жртава и сведока кривичних дела под 1.1.12.)

Рок: 1. квартал 2023.године

Извештај:

На изради новог Правилника о раду Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у ЈТРЗ, биће ангажовани чланови и координатор. До реализације ове активности, члановима СИП је упућено детаљно обавештење којим се указује на сва значајна документа донета у претходном периоду која за циљ имају унапређено поступање према оштећенима и сведоцима, између осталог и у кривичним поступцима за ратне злочине.

Сврха овог обавештења јесте да се запосленима у Јавном тужилаштву за ратне злочине који су распоређени у СИП, додатно нагласе овлашћења и обавеза приликом поступања са оштећенима и сведоцима, да се подсети на обавезу доследне примене релевантних докумената, као и да се укратко упознају са обавезама СИП из нових докумената попут Националне стратегије за процесуирање ратних злочина и

ревидиране Тужилачке стратегије за истрагу и гоњење ратних злочина, те да им се укаже и на нови акциони план који је недавно усвојен а односи се на Националну стратегију за остваривање права жртава и сведока кривичних дела у Републици Србији.

2.3.5. Редовна комуникација и сарадња са удружењима жртава и организацијама цивилног друштва у циљу повећања ефикасности рада и стварања односа поверења између Јавног тужилаштва за ратне злочине и заједнице жртава кроз заједничко учешће у конференцијама и округлим столовима.

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022.- 4.квартала 2026.; учешће у округлом столу - најмање 2 пута годишње

Извештај:

Запослени у Јавном тужилаштву за ратне злочине редовно учествују у конференцијама и округлим столовима које организују удружења породица жртава. Најчешћа су окупљања која организује Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији.

Одређени број запослених присуствовао је конференцијама које су одржане 14.03.2023. године, 19.06.2023. године, 06.07.2023. године, 25.08.2023. године и 04.12.2023. године, поводом обележавања Међународног дана људских права. У конференцијама и округлим столовима учествовали су представници удружења породица несталих, Комисије за нестала лица, Црвеног крста и међународних организација.

2.3.6. Израда концизног психолошког профила жртве и сведока када се за тим укаже потреба у конкретном предмету, ради процене потребе за заштитом током и након сведочења, који ће се достављати поступајућим заменицима.

Рок: Континуирано, почев од 1.квартала 2023.- 4.квартала 2026. год. (по потреби)

Извештај:

До сада није било иницијативе у правцу израде психолошког профила жртве или сведока од стране психолога. Чим се за тим укаже потреба, у циљу бољег разумевања, психолог ће урадити анализу и процену њиховог тренутног психичког стања, а све у циљу њихове адекватне заштите пре и у току поступка.

Мера 2.4. Омогућавање шире доступности информација жртвама и сведоцима у поступцима за ратне злочине

Активности:

2.4.1. Унапређење интернет странице ЈТРЗ у погледу садржаја усмерених на информисање жртава и сведока о правима и заштити које им припадају у поступку

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. - 4. квартала 2026.год.

Извештај:

У извештајном периоду није било нових активности. На интернет страници доступне су детаљне информације о раду Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима и оне се по потреби и по наступању сваке промене, ажурирају.

2.4.2. Објављивање обрасца за подношење имовинско-правног захтева у кривичном поступку на интернет страници и пружање помоћи жртвама при попуњавању тог обрасца (повезана активност – НСПРЗ под 2.6.5)

Рок: Континуирано, од 4. квартала 2021. - 4. квартала 2026. године

Извештај:

Образац за подношење имовинско-правног захтева у кривичном поступку биће објављен након његовог сачињавања од стране Врховног суда, у складу са обавезом из Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026).

Мера 3.1. Оснаживање регионалне сарадње путем редовног одржавања састанака и конференција

Активности:

3.1.1. Иницирање и учешће у билатералним састанцима са регионалним тужилаштвима (повезана активност са НСПРЗ под 5.1.2. и 5.1.3.)

Рок: Континуирано, квартално, почев од 4. квартала 2022. – 4. квартала 2026. године

Извештај:

В.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине и други делегирани представници Јавног тужилаштва за ратне злочине одржали су више билатералних састанака са представницима Тужилаштва Босне и Херцеговине. Састанци су реализовани у другој половини 2023. године у више наврата, а последњи је одржан 15. децембра 2023. године у форми трилатералног састанка, уз подршку Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове.

У 4. кварталу 2023. године, в.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине иницирала је одржавање билатералног састанка са представницима Врховног државног тужилаштва Републике Црне Горе ради унапређења сарадње на предметима ратних злочина. Очекује се повратна информација.

Планирано је да се у наредном периоду упути позив за билатерални састанак Врховном државном тужилаштву Републике Словеније.

3.1.2. Иницирање и учешће у регионалној конференцији тужилаца – „Палићком процесу“ (повезана активност - НСПРЗ под 5.1.4.)

Рок: Континуирано, једном годишње, почев од 4. квартала 2022. – 4. квартала 2026. године

Извештај:

На иницијативу Јавног тужилаштва за ратне злочине 10. и 11. октобра 2022. године одржана је Регионална конференција тужилаца који поступају у предметима ратних злочина, уз подршку Мисије ОЕБС, те Савезне Републике Немачке и Европске уније.

Учесће у састанку узели су представници Тужилаштва Босне и Херцеговине, тужиоци Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко Дистрикта, представници Специјалног тужилаштва Црне Горе и Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове (Механизма). Главне теме састанка односиле су се на питање уступања предмета и сарадњу у поступцима за ратне злочине, унапређење заштите и подршке жртвама и сведоцима и питање несталих лица.

Током 2023. године одржан је један регионални састанак у овом формату, у складу са досадашњом динамиком „Палићког процеса“. В.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине присуствовала је Регионалном састанку тужилаца одржаном у Сарајеву, БиХ, дана 18. и 19. септембра 2023. године. Учесће у конференцији, поред представника Јавног тужилаштва за ратне злочине, узели су и представници Специјалног државног тужилаштва Црне Горе, тужилаштва из Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ, као и Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове (МРМКС). Састанку су присуствовали представници Државног одвјетништва Републике Хрватске у улози посматрача.

На састанку се разговарало о досадашњој регионалној сарадњи, препрекама на које су тужилаштва наилазила, предлозима за превазилажење проблема који се јављају у пракси, те о посебном значају регионалне и шире међународне сарадње у размени података у поступцима тражења и идентификације несталих лица, које је оцењено том приликом као једно од најзначајних питања. Такође, разматрано је и питање пружања помоћи од стране Међународног резидуалног механизма везано за прибављање доказа који су коришћени у Хагу. Заинтересована лица могу да се упознају путем интернет странице Јавног тужилаштва за ратне злочине на којој су објављени.

3.1.3. Иницирање/организовање регионалне конференције на тему сразмерности одмеравања казне и политику кажњавања у складу са стандардима међународног кривичног права (повезана активност из рев. АП за Пг 23 под 1.4.2.1.)

Рок: Континуирано, једном годишње, почев од 4. квартала 2022. – 4.квартала 2026. године

Извештај:

На иницијативу овог јавног тужилаштва, а у организацији Мисије ОЕБС у Републици Србији током 4.квартала 2022. године реализована је обавеза из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 и одржан регионални састанак на ком је главна тема била казнена политика у поступцима за ратне злочине, правни оквир и пракса судова, тужилаштва и перспектива одбране, са посебним освртом на сразмерност у одмеравању казни у овим поступцима. У том састанку су учествовали представници регионалних тужилаштва, судова и адвокатуре.

Сажетак са регионалног састанка судија, тужилаца и адвоката одржаног 24.11.2022. године на тему казнене политике у поступцима ратних злочина, израдио је ОЕБС, а исти је објављен на интернет страници Врховног суда. У оквиру главне теме, на

састанку су од стране учесника представљени реферати, пренета искуства и изнети ставови и на тему примене института споразума о признању кривичног дела у поступцима за ратне злочине, признања и извршења стране судске одлуке у контексту политике кажњавања и стандарда доказивања и достављања доказа одбрани.

Будући да је ова активност нашла место у ревидираној Тужилачкој стратегији, наредни састанак на међународном нивоу, а у циљу разматрања теме сразмерности у кажњавању, поново ће иницирати Јавно тужилаштво за ратне злочине.

Мера 3.2. Оснаживање сарадње кроз унапређење нормативних аката о сарадњи на нивоу тужилаштва и кроз међусобно ажурно поступање по захтевима за правну помоћ и замолницама регионалних тужилаштва.

Активности:

3.2.1. Ажурирање меморандума, споразума и протокола о сарадњи са регионалним и другим иностраним тужилаштвима (Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Републике Ц. Горе и др.) – повезана активност са НСПРЗ под 2.8.5.)

Рок: 4. квартал 2023. године

Извештај:

Отпочело се са упућивањем позива од стране Јавног тужилаштва за ратне злочине у правцу реализације ове активности у наредном периоду.

3.2.2. Ажурно поступање по захтевима за помоћ и по поднетим замолницама (повезана активност са НСПРЗ под 1.5.1., 1.5.2., 1.5.3., 1.5.5.)

Рок: Континуирано, од 4. квартала 2022. до 4. квартала 2026. године

По замолницама и захтевима за помоћ које су упућене од стране регионалних тужилаштва поступа се ажурно, без одлагања. Детаљна статистика о размени захтева за помоћ и поступању по замолницама доступна је у оквиру кварталних извештаја о спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026), који се по усвајању, јавно објављују.

На Регионалној конференцији тужилаца одржаној 18. и 19.09.2023. године у Сарајеву учесници су се усагласили око потребе за разменом података између регионалних тужилаштва у вези већ постојећих замолница за међународну правну помоћ које су упућене надлежним органима регије на које још није одговорено и које се односе на испитивање осумњичених и уступање кривичног гоњења у друге земље.

Том приликом су се тужилаштва сагласила и око тога да ће, у складу са својом надлежношћу и овлашћењима предвиђеним законима о међународној правној помоћи у кривичним стварима, у оним предметима у којима постоји застој у поступању, тражити ажурније поступање и од других надлежних органа који такође учествују у процесу поступања по замолницама за пружање међународне правне помоћи.

Са друге стране, евидентни су проблеми у сарадњи са Републиком Хрватском – Државним одвјетништвом Републике Хрватске, на шта је Јавно тужилаштво за ратне злочине указивало у више наврата представницима међународних институција које прате процесуирање ратних злочина у Републици Србији.

Чињеница је да Закон о ништетности одређених правних аката правосудних тијела бивше ЈНА, СФРЈ и Републике Србије из 2011. године отежава ову сарадњу. Чланом 1. овог закона се експлицитно наводи да су ништавни и без правног учинка сви правни акти бивше ЈНА, њених правосудних тела, правосудних тела бивше СФРЈ и правосудних тела Републике Србије који се односе на Домовински рат у Републици Хрватској, којима су осумњичени, оптужени/осуђени држављани Републике Хрватске за казнена дела против вредности заштићених међународним правом, између осталог говори и о ратном злочину против цивилног становништва (члан 158 КЗ РХ).

У члану 2. истог Закона наглашава се да само правосудна државна тела Републике Хрватске могу пред хрватским правосудним телима могу процесуирати хрватске држављане за казнена дела из овог Закона.

Члан 3. истог Закона наводи како правосудна тела Републике Хрватске „неће поступати по замолницама правосудних тијела Републике Србије за правну помоћ у казним поступцима, ако је поступање по таквим замолницама у супротности са правним поретком Републике Хрватске и штети њезиној суверености и сигурности“.

Чак и онда када Државно одвјетништво Републике Хрватске одговори на захтеве ЈТРЗ за помоћ, у највећем проценту се не добије тражена информација, нити се суштински спроведу тражене радње, већ се одговара да ДОРХ спроводи „извиде“ или друге радње, те да ће нас благовремено обавестити о доношењу тужилачке одлуке, без да се ближе објасни које конкретне радње предузимају.

У одговорима се фактички не удовољава захтевима у смислу провере конкретних чињеница, везано за вођење поступка у тој држави поводом одређених догађаја, а као разлог се по правилу наводе околности у смислу постојања индиција да је кривично дело извршено на територији Републике Хрватске, да учинилац није откривен и да није сасвим јасно, ни утврђено да ли се ради о жртви рата или ратног злочина. Указује се уопштено да у тој фази поступка, дакле пре доношења наредби о спровођењу истраге, нема основа за уступање надлежности, уз истицање приоритетног територијалног начела одређивања надлежности и захтевање да се њима достави сав расположиви материјал.

Тужилаштво је ускраћено за међународну правну помоћ увек када је реч о хрватским држављанима који су потенцијални починиоци кривичних дела.

3.2.3. Одређивање контакт тачке у Јавном тужилаштву за ратне злочине за директну свакодневну комуникацију са регионалним тужилаштвима, када је неопходна за потребе конкретних предмета и убрзаног поступања по захтевима за помоћ.

Рок: 2. квартал 2023. године

Извештај:

Током 2. квартала 2023. године одређене су контакт особе за сарадњу између Тужилаштва Босне и Херцеговине и Јавног тужилаштва за ратне злочине.

Представници тужилаштва Босне и Херцеговине, Републике Србије и Републике Црне Горе и МРМКС приликом учешћа у Регионалној конференцији тужилаца у Сарајеву одржане 18. и 19. септембра 2023. године сагласили су се око тога да се у наредном периоду одреде контакт особе између тужилаштва у регији и Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове, ради директне комуникације.

У оквиру иницијативе коју је у том правцу в.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине упутила Врховном државном тужилаштву у Републици Црној Гори, као једна од тачака дневног реда за наредни планирани састанак, у циљу додатног унапређења непосредне сарадње и олакшане размене доказа и других докумената и података, је и одређивање контакт особа на нивоу тужилаштва преко којих би се могла обезбедити директна комуникација како би се свакодневна сарадња учинила бржом, економичнијом и ефикаснијом.

Мера 3.3. Јачање регионалне сарадње између Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у ЈТРЗ са сродним службама при тужилаштвима у региону.

Активности:

3.3.1. Закључење споразума о сарадњи и пружању подршке сведоцима и жртвама у предметима ратних злочина са тужилаштвима БиХ, Републике Хрватске и Републике Црне Горе (повезана активност са НСПРЗ под 2.4.2. и 2.8.5.)

Рок: 2. квартал 2023.

Извештај:

Приликом билатералног састанка одржаног у Сарајеву, БиХ са Тужилаштом Босне и Херцеговине дана 3. новембра 2022. године на нивоу руководиоца, закључен је Споразум о сарадњи у области заштите, подршке и помоћи оштећенима и сведоцима између в.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине и Главног тужиоца Тужилаштва Босне и Херцеговине.

Упућена је иницијатива Врховном државном тужилаштву Црне Горе за организовање састанка на ком би се размотрило питање закључења споразума или другог вида формалног акта о сарадњи којим би се унапредила подршка сведоцима и оштећенима, уз разумевање њихове улоге и важности, са циљем олакшања њиховог положаја у поступку.

На Регионалној конференцији тужилаца одржаној у Сарајеву 18. и 19.09.2023. године учесници су заузели заједнички став и усвојили закључак да регионална тужилаштва настоје закључити споразуме о сарадњи у вези подршке сведоцима између тужилаштва земаља регије међу којима није закључена ова врста споразума.

3.3.2. Иницијатива ка релевантним институцијама/организаацијама за организовање регионалних састанака служби које пружају помоћ и подршку сведоцима и оштећенима.

Рок: Континуирано, 2 пута годишње, почев од 3. квартала 2023. – 4.квартала 2026.

Извештај:

У 4. кварталу 2023. године, дана 26. и 27.10.2023. године у Скопљу, Северној Македонији одржан је регионални састанак служби које пружају помоћ и подршку оштећенима и сведоцима. Састанку су присуствовали координатор Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у ЈТРЗ и психолог, а састанак је реализован у оквиру пројекта „Подршка ЕУ изградњи поверења на Западном балкану“ који спроводи Развојни програм Уједињених нација. Један од циљева пројекта је пружање стручне подршке у циљу унапређења квалитета услуга подршке жртвама и сведоцима, те јачање аспеката усмерених на жртве и људска права у оквиру процесуирања ратних злочина и транзиционе правде.

У наредном периоду биће упућена иницијатива за организовање наредног регионалног састанка на нивоу служби.

Мера 3.4. Покретање нових поступака кроз преузимање и уступање кривичног гоњења са регионалним тужилаштвима.

Активности:

3.4.1. Подношење иницијативе за преузимање кривичног гоњења кад се за то стекну законом прописани услови.

Рок: Континуирано, од 01.квартала 2023. – 04.квартала 2026. године

У претходном периоду Тужилаштво Босне и Херцеговине упутило је надлежним органима Републике Србије замолнице за преузимање кривичног гоњења у два кривична поступка који се воде против 6 лица.

Након разматрања достављене документације, у току 2023. године преузето је кривично гоњење у наведеним предметима. Један предмет се налази у фази истраге, док је у другом предмету, након уређења, подигнута оптужница против 5 окривљених лица и по њој је поступак отпочет пред надлежним судом.

3.4.2. Упућивање иницијативе регионалним тужилаштвима о оквирном броју предмета за које постоји могућност уступања Републици Србији и одређивање временског оквира за поступање

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4.квартала 2026. (једном годишње)

Представници регионалних тужилаштава који су узели учешће у регионалној конференцији у Сарајеву 2023. године сагласили су се око тога да ће се обавезно разматрати могућност уступања предмета – кривичног гоњења у земље регије у фази

истраге, тј. у што ранијој фази поступка, а делегације су се усагласиле и око тога да развију конкретне планове за уступање тих предмета.

Стога, отпочињање ове активности се очекује током 2024. године, особито имајући у виду да се према наводима главног тужиоца МРМКС (у последњем полугодишњем извештају Савету безбедности УН), очекује пребацивање већег броја предмета ратних злочина из Босне и Херцеговине у Републику Србију, уз констатацију да је у последњих неколико година сарадња између босанских и српских тужилаца, те тужилаца Механизма, показала да се такви предмети могу са успехом прослеђивати и кривично процесуирати пред домаћим судовима.

3.4.3. Подношење иницијативе за уступање кривичног гоњења када се за то стекну услови, у складу са важећим прописима

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 1. квартала 2026.

У извештајном периоду, након правноснажности решења о потврђивању оптужнице против једног лица окривљеног због извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из чл. 144 КЗ СРЈ, у једном предмету стављен је предлог кривичном већу надлежног суда за уступање кривичног гоњења против окривљеног лица надлежним органима Босне и Херцеговине. Очекује се да ће списи у наредном периоду, по доношењу одлуке надлежног суда, бити прослеђени Босни и Херцеговини.

Мера 4.1. Унапређена размена захтева за помоћ у складу са Процедурама узајамне правне помоћи које су усвојене Закључком Владе Републике Србије 05 број 018-1862/2013-1 од 07.03.2012. године

Активности:

4.1.1. Континуирано упућивање захтева за правну помоћ ЈТРЗ Привременим институцијама самоуправе у Приштини у складу са Закључком Владе Републике Србије 05 број 018-1862/2013-1 од 07.03.2012. године, којим је усвојен текст Процедура узајамне правне помоћи (повезана активност са НСПРЗ под 5.2.1.).

Рок: Континуирано

Током 2023. године Јавно тужилаштво за ратне злочине је упутило 17 захтева за помоћ Специјалном тужилаштву ЕУЛЕКС-а у Приштини и ни на један захтев није одговорено.

4.1.2. Ажурно поступање по захтевима у складу са Закључком Владе Републике Србије 05 број 018-1862/2013-1 од 07.03.2012. године, којим је усвојен текст Процедура узајамне правне помоћи (повезана активност са НСПРЗ под 5.2.2.)

Рок: Континуирано

Извештај:

Током 2023. године Јавном тужилаштву за ратне злочине преко ЕУЛЕКС-а није достављен ниједан захтев за правну помоћ од стране Привремених институција самоуправе у Приштини, у складу са Процедурама узајамне правне помоћи.

ЦИЉ 5: Унапређење сарадње са Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове (МРМКС)

Мера 5.1. Одржавање континуитета у сарадњи са Тужилаштвом МРМКС кроз редовно одржавање састанака, даљу размену захтева за помоћ преко официра за везу, континуирани приступ ЕДС бази, као и кроз обучавање представника ЈТРЗ и пренос знања и праксе.

Активности:

5.1.1. Интензивирање упућивања захтева за помоћ (повезана активност са НСПРЗ)

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

Током 2023. године Јавно тужилаштво за ратне злочине упутило је Међународном резидуалном механизму за кривичне судове 23 захтева за помоћ. Они су обухватили захтеве за измену заштитних мера који су упућивани Суду МРМКС, као и захтеве за достављање одређених доказа, података и информација који су упућивани Тужилаштву МРМКС. У највећем броју случајева одговорено је на захтеве и исти су уважени, осим у погледу једног захтева за измену заштитних мера. Није одговорено на укупно 4 захтева, а повратна информација се очекује у најкраћем року.

Статистика о размењеним захтевима за помоћ је доступна и кроз извештаје о спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026), који су, по усвајању, доступни на интернет страницама Министарства правде и Јавног тужилаштва за ратне злочине.

Од значаја је и податак да су тужилаштва у регији која поступају у овим предметима, на регионалној конференцији одржаној у Сарајеву у септембру 2023. године заузели став у вези за подношењем захтева за измену заштитних мера, у смислу да је потребно идентификовати подручја у којима је потребна директна помоћ тужилаштва Механизма, те да се тужиоци обавесте о потреби претходне консултације са тим тужилаштвом како би се заједнички усмерили на прибављање детаљнијих информација и покретање одговарајућег поступка пред судским већем МРМКС о измени заштитних мера.

Током 2023. године на регионалној конференцији одржаној у Сарајеву Тужилаштво МРМКС је исказало намеру да настави са пружањем подршке свим канцеларијама регије, између осталог и кроз достављање потребне документације и друге врсте асистенције.

5.1.2. Ефикасно, у кратком року одговарање на захтеве за помоћ Тужилаштва Механизма.

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

Није било директно упућених захтева за помоћ од стране МРМКС.

5.1.3. Активна сарадња у предметима категорије 2

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

Пред Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду у току су 2 поступка из категорије 2 по оптужницама Јавног тужилаштва за ратне злочине, а ради се о предметима који су из МРМКС пребачени у Босну и Херцеговину у фази истраге, а потом су по подизању оптужнице, пребачени у Републику Србију на даље суђење.

5.1.4. Приступање ЕДС бази података и издвајање корисног материјала за поступке који се воде пред Јавним тужилаштвом за ратне злочине.

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

За потребе конкретних предмета приступа се бази података преко ЕДС система и издвајају материјал за поступке који су у току пред судом или у фази истраге. На овај начин омогућен је директан приступ значајном делу доказног фонда Тужилаштва МКТЈ/МРМКС.

5.1.5. Иницијатива и учешће у заједничким обукама са МРМКС у складу са планом и програмом обука (повезано са активностима под 4.3.2. и 4.3.3. НСПРЗ)

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

Током 2022. године Јавно тужилаштво за ратне злочине упутило је иницијативу Тужилашству Механизма за организацију обука, са детаљним предлогом тема које би обуке могле обухватити у складу Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина. Иницијатива ће бити поновљена у првој половини 2024. године.

5.1.6. Редовно одржавање периодичних састанака

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године (најмање два пута годишње)

Извештај:

Почев од 4.квартала 2022. године, закључно са 4.кварталом 2023. године између представника/ца Јавног тужилаштва за ратне злочине и Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове одржано је више билатералних радних састанака. Последњи такав састанак одржан је 20. децембра 2023. године у Хагу, а састанку је присуствовало и Тужилаштво Босне и Херцеговине.

Тема састанка између осталог била је и прослеђивање обимног истражног досијеа који обухвата тешке злочине, а укључује присилно премештање и депортацију, убиство, нехумано поступање, пљачкање и уништавање имовине. У вези са тим, Јавном тужилаштву за ратне злочине у више наврата достављени су извештаји и истражни материјал који се без одлагања разматра.

5.1.7. Заједничко учешће у регионалним конференцијама тужилаца и регионалним састанцима

Рок: Континуирано, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године (најмање два пута годишње)

Извештај:

Тужилаштво Међународног резидуалног механизма за кривичне судове редовно присуствује регионалним конференцијама које организују тужилаштва која поступају у предметима ратних злочина. Представници МРМКС учествовали су у наставку Палићког процеса одржаном 18. и 19.09.2023. године у Сарајеву, у организацији Тужилаштва Босне и Херцеговине и том приликом дали свој допринос.

У заједничким закључцима констатовано је да ће тужилаштво МРМКС наставити да пружа подршку свим канцеларијама регије која би се огледала у посредовању у решавању питања која се тичу предмета са процесном сметњом (недоступна лица) и најкомплекснијих предмета, те достављања потребне документације и других облика асистенције.

Мера 5.3. Спровођење осталих активности у оквиру мере 4.3. Националне стратегије за процесуирање ратних злочина везано за приступ документацији МРМКС и у оквиру активности 1.4.1.5. из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 .

Активности:

5.2.1. Редовно коришћење ширег приступа бази података за потребе конкретних предмета

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4. квартала 2026. године

Извештај:

Шири приступ бази података тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове још увек није омогућен, а у вези са овим питањем тужилаштву МРМКС је благовремено упућена иницијатива поводом које се очекује одговор. За сада

користи се ЕДС база података Механизма, а подаци се прибављају и преко официра за везу.

Његови захтеви за помоћ у извештајном периоду су обухватили подношење захтева за приступ бази доказа којим захтевима је благовремено удовољено.

5.2.2. Спровођење активности у правцу унапређења знања страних језика запослених у ЈТРЗ кроз додатне обуке; ангажовање искусних службеника из области међународне правне помоћи са језичким вештинама за рад у тој области; унапређење знања запослених за рад у бази података (веза-активност из НСПРЗ под 4.3.2).

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4.квартала 2026. године

Извештај:

Планом и програмом рада Јавног тужилаштва за ратне злочине за 2023. годину предвиђено је додатно ангажовање преводиоца у правцу едукације запослених, са циљем унапређења језичких вештина ради бољег разумевања документације преузете од МРМКС.

Са циљем омогућавања олакшаног приступа документацији Међународног резидуалног механизма и унапређеног поступања са преузетим подацима, почев од децембра месеца у Тужилаштву се реализује додатна едукација од стране тужилачког особља које има богато искуство у овом домену.

5.2.3. Превођење транскрипата и других докумената ради максималног коришћења података и информација и коришћења њиховог садржаја за потребе конкретних предмета.

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. - 4.квартала 2026.године

Извештај:

Документи који су стављени на располагање Јавном тужилаштву за ратне злочине од стране Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове, у складу са приоритетима, преводе се од стране стручног лица ради њиховог даљег коришћења за потребе конкретних предмета.

Током 2023. године настављен је заједнички рад на предмету који је ЈТРЗ формирао на основу кривичног досијеа достављеног од стране МРМКС и у ком су током ове године донете тужилачке одлуке.

Мера 6.1. Унапређење сарадње Тужилаштва са другим државним органима Републике Србије укљученим у процес откривања судбине несталих

Активности:

6.1.1. Редовно учешће у састанцима са представницима Комисије за нестала лица

Рок: Континуирано, квартално, почев од 4. квартала 2022. – 4. квартала 2026.

Извештај:

У току 2023. године одржано је више радних састанака између руководиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине и Комисије за нестала лица, од којих последњи 20. децембра 2023. године. Разматране су локације на којима се врше испитивања, евиденције Комисије око несталих лица, између осталог и подаци прибављени од Комитета Црвеног крста у Женеви. О овим активностима тужилаштво редовно извештава кроз прилоге за стратешка документа из области ратних злочина, у чијој изради учествује.

6.1.2. Активно учешће Јавног тужилаштва за ратне злочине у округлим столовима и стручним скуповима са представницима Комисије и Службе за откривање ратних злочина ради унапређења сарадње

Рок: Континуирано, 2 пута годишње, почев од 4. квартала 2022. – 4.квартала 2026.

Извештај:

Представници Јавног тужилаштва за ратне злочине учествовали су у стручним скуповима – обукама о којима је било речи, са представницима Службе за откривање ратних злочина, а са Комисијом за нестала лица, тужилаштво је учествовало у више округлих столова које су организовала удружења породица несталих током 2023. године.

У иницијативи упућеној Правосудној академији у правцу заједничког одржавања округлих столова или одређених видова едукације, предложено је заједничко учешће све три стране.

6.1.3. Интензиван и проактиван рад на даљој провери информација и података достављених од стране КНЛ или других лица која имају правни интерес

Рок: Континуирано, одмах по достављању информације, почев од 4.квартала 2022. – 4.квартала 2026.

Још током 2022. године образована је радна група за рад на предметима који обухватају информације и податке о догађајима везаним за нестала лица.

У складу са постављеним задацима, чланови радне групе континуирано раде на прикупљању и утврђивању чињеница које су од значаја за решавање питања несталих лица у вези са оружаним сукобима на територији бивше СФРЈ и подручју АП КиМ кроз детаљан преглед документације и предмета у којима су оштећени нестала лица. Тужилаштво је, у сарадњи са Службом за откривање ратних злочина, радило на прибављању потребних информација у сврху допуне података којима већ располаже Комисија за нестала лица, који су у више наврата прослеђени Јавном тужилаштву за ратне злочине.

6.1.4. Интензивирање међусобне сарадње ЈТРЗ са КНЛ у процесу идентификације и ископавања масовних гробница

Рок: Континуирано, почев од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026.

Након што Јавно тужилаштво за ратне злочине заприми одговарајуће информације и податке од Комисије за нестала лица или Службе за откривање ратних злочина везано за нестала лица у оружаним сукобима на територији бивше СФРЈ, одмах се предузимају даље радње у циљу утврђивања околности нестанка тих лица и прибављају други подаци од значаја за успостављање контакта са потенцијалним сведоцима, ради даљег поступања у конкретном случају.

Комисија и ЈТРЗ заједно предузимају активности везане за ископавање масовних гробница, с тим што у домену своје надлежности Јавно тужилаштво за ратне злочине учествује у процесу претраге (увиђаја) терена, док Комисија редовно доставља извештаје о извршеним идентификацијама.

6.1.5. Иницијатива за пружање стручне и техничке помоћи Тужилаштву од стране Комисије за нестала лица приликом предузимања увиђаја лица места у циљу утврђивања евентуалног присуства посмртних остатака на одређеној локацији.

Рок: Континуирано, по потреби, од 4.квартала 2022. до 4.квартала 2026. године

Извештај:

Ова мера предвиђена је у стратегији са циљем доследне примене и поштовања Меморандума о сарадњи који је закључен између Јавног тужилаштва за ратне злочине и Комисије за нестала лица.

Спроводи се у складу са чланом 4. и 3. Меморандума и подразумева благовремено достављање Комисији свих релевантних података у вези са предузимањем увиђаја на конкретној локацији.

Мера 6.2. Унапређење ефикасности у решавању питања несталих лица кроз чвршћу регионалну сарадњу

Активности:

6.2.1. Процена и по потреби ажурирање постојећих споразума, меморандума и протокола о сарадњи које је ЈТРЗ закључило са регионалним тужилаштвима у погледу решавања питања несталих

Рок: 1./2.квартал 2023.године

В.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине узела је учешће у билатералном састанку одржаном 30.01.2023. године у Загребу, између Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и Повјеренства за заточене и нестале Владе Републике Хрватске. Састанак је још један показатељ тежње за разменом информација у циљу решавања преосталих случајева несталих лица, будући да је управо ово питање једно од кључних а нерешених у билатералним односима Републике Србије и Републике Хрватске.

Тема састанка односила се на решавање отворених питања и захтева обе стране, анализирани су односи тела надлежних за тражење несталих лица и договорене предстојеће активности, а наглашена је потреба за даљим интензивирањем билатералне сарадње.

Након састанка са Комисијом за нестала лица Владе Републике Србије и в.ф. главног јавног тужиоца за ратне злочине одржаног током 4.квартала 2023. године усаглашени су ставови да је неопходно да се најмање једном годишње организује састанак са надлежним телима за тражење несталих у региону и на томе ће се активно радити.

На Регионалној конференцији тужилаца која је одржана у Сарајеву 18. и 19.09.2023. године питању несталих лица посвећена је посебна пажња, и заједнички је од стране учесника закључено да је неопходно наставити рад и интензивирати размену података у вези несталих лица, између тужилаштва земаља регије.

6.2.2. Иницијатива за организовање регионалних конференција у оквиру пројеката међународних организација о јачању сарадње у процесуирању ратних злочина и потрагама за несталим особама

Рок: Континуирано, једном годишње, почев од 1.квартала 2023.- 4.квартала 2026.

Извештај:

У циљу наставка досадашње динамике у одржавању састанака на регионалном нивоу а везано за проблематику ратних злочина и повезаног питања несталих лица, редовно се упућују иницијативе међународним организацијама које су до сада пружале помоћ у реализацији сличних активности, као што су УНДП и ОЕБС.

На Регионалној конференцији тужилаца одржаној у Сарајеву у 4. кварталу 2023. године учесници су се сагласили да је потребно поспешити односе регионалне сарадње кроз подршку ЕУ, УНПД и других међународних организација. Процењено је да је неопходно да се настави са истом динамиком.

6.2.3. По приспећу нових информација у вези са лоцирањем масовних гробница, хитно иницирање даљих активности код надлежних органа у циљу испитивања тих гробница

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. – 4. квартала 2026. (у зависности од приспећа нових информација)

Извештај:

Активности се спроводе континуирано.

На основу Меморандума о сарадњи Комисије за нестала лица и Јавног тужилаштва за ратне злочине, у извештајном периоду ово јавно тужилаштво је у фази преткривичног поступка спроводило радње у циљу провере информација којима је располагала Комисија и сакупљања нових доказа који би могли бити од значаја за расветљавање судбине лица несталих у оружаном сукобима.

Мера 7.1. Олакшана доступност информацијама о поступцима за ратне злочине.

Активности:

7.1.1. Редовно ажурирање интернет странице путем благовременог објављивања информација о значајним активностима Јавног тужилаштва за ратне злочине (повезана активност са НСПРЗ под 5.4.5.).

Рок: Континуирано, почев од 1.квартала 2023. – 4.квартала 2026.

Извештај:

Током 2023. године интернет страница Јавног тужилаштва за ратне злочине је ажурирана.

Обавеза редовног ажурирања интернет странице установљена је Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина (2021-2026). На тај начин заинтересована лица се могу информисати о активностима које је тужилаштво предузело, а односе се на актуелна оптужења, међународну или регионалну сарадњу, учешће у домаћим и међународним конференцијама, као и информације у погледу сарадње са државним органима, институцијама од значаја и удружењима жртава.

Садржина интернет странице уређује се у складу са важећим прописима из области функционисања државних органа и специфичностима које носи надлежност овог јавног тужилаштва, као и посебним стратешким документима. Преко ове странице је могуће приступити кварталним извештајима о спровођењу Националне стратегије за ратне злочине и ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 које након усвајања, објављује Министарство правде Републике Србије. Такође се објављују и оптужнице које прођу фазу припремног рочишта које је затворено за јавност, као и распоред главних претреса пред првостепеним судом, те заказаних седница или претреса пред Апелационим судом у Београду.

7.1.2. Редовно ажурирање Информатора о раду Тужилаштва за ратне злочине

Рок: Континуирано, почев од 4.квартала 2022. – 4. квартала 2026. године

Извештај:

Значајан инструмент за бољу доступност заинтересованим лицима о раду овог јавног тужилаштва је Информатор о раду, који садржи најважније новости и податке у складу са чланом 3. тачка 1) до 7) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Објављује се путем Јединственог информационог система информатора који води и одржава Повереник за приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности.

У периоду извештавања Информатор је ажуриран редовно, по свакој наступелој значајнијој промени, у законом прописаним роковима. Све релевантне податке у Информатор уноси лице овлашћено за приступ информацијама од јавног значаја.

Приступ наведеном документу омогућен је преко линка постављеног на интернет страници Јавног тужилаштва за ратне злочине у секцији „Информатор о раду“.

7.1.3. а) Информисање јавности путем кратких саопштења преко интернет странице о подизању оптужница, одржаним главним претресима, пресуђивању у првом и другом степену, важним заузетим ставовима надлежних судова у поступцима за ратне злочине, оствареној међународној сарадњи и слично;

Рок: а) континуирано, почев од 4. квартала 2022. – 4.квартала 2026.

Извештај:

Као под 7.1.1. На интернет страници Јавног тужилаштва за ратне злочине објављују се информације у вези регионалних састанака и о оствареној међународној сарадњи. У анонимизованом облику постављају се оптужнице након што прођу фазу припремног рочишта, а у појединим случајевима и кратке информације о првостепеним пресудама, објављеним у поступцима пред Вишим судом у Београду, Одељењем за ратне злочине.

б) одржаваће годишње конференције за медије (повезана активност са НСПРЗ под 5.4.4.).

Рок: континуирано, почев од 4. квартала 2022. – 4.квартала 2026. (најмање једном годишње)

Извештај:

Није било активности. О одржавању конференције јавност ће бити благовремено обавештена.

7.1.4. Ажурно поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја (повезана активност са НСПРЗ под 5.4.1.)

Рок: Континуирано, почев од 4. квартала 2022. – 4.квартала 2026. године

Извештај:

Током 2023. године примљено је укупно 15 захтева за приступ информацијама од јавног значаја.

На поднете захтеве благовремено је одговорено, а тамо где је било основа, законом прописани рок од 15 дана продужен је у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Наведени подаци доступни су и путем Информатора о раду Јавног тужилаштва за ратне злочине.

Мера 7.2. Унапређење укупног односа друштва према питању суђења за ратне злочине

Активности:

7.2.1. Објављивање извештаја о спровођењу: а) Националне стратегије за процесуирање ратних злочина; б) ревидираног Акционог плана за Поглавље 23

Рок: Континуирано/ квартално, од 1.квартала 2023. - 4.квартала 2026. године

Извештај:

Током 2023. године Јавно тужилаштво за ратне злочине благовремено је, по позиву Министарства правде, сачињавало и достављало прилоге за кварталне извештаје о

спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина и ревидираног Акционог плана за Поглавље 23. Током 2023. године објављени су извештаји о спровођењу активности из ревидираног Акционог плана за Пг 23 за 1. и 2. квартал 2023. године.

Након њиховог усвајања од стране овлашћених тела, извештај/линк постављени су на интернет страници ЈТРЗ.

7.2.2. Учествовање у јавном представљању извештаја о спровођењу НСПРЗ

Рок: Континуирано, једном годишње, од 4.квартала 2022.- 4.квартала 2026. године

Извештај:

Организација ове активности у надлежности је Министарства правде у складу са Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина.

7.2.3. Сачињавање и објављивање:

а) извештаја о спровођењу Тужилачке стратегије

Рок: а) квартално

Извештај:

За 2023. годину извештај се објављује на годишњем нивоу. Са кварталним извештавањем отпочеће током 2024. године.

б) извештаја о оптужбама (повезана активност из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 - 1.4.1.9.)

Рок: једном годишње

Извештај:

Допуна основног извештаја о активностима Тужилаштва у погледу кривичних оптужби која обухвата релевантне податке о предметима и друге значајне податке о раду овог тужилаштва за 2022. годину, сачињена је у претходном периоду и објављена почетком 2. квартала 2023. године на интернет страници Јавног тужилаштва за ратне злочине. У питању је реализација активности из тачке 1.4.1.9. коју предвиђа ревидирани Акциони план за Поглавље 23, а допуна се надовезује на претходно сачињене извештаје о оптужбама који су јавно објављени на интернет страници овог тужилаштва и обухвата податке о напретку у процесуирању ратних злочина, у смислу приказа нових оптужења и пресек стања у односу на раније започете поступке који су се пред надлежним судовима водили по оптужницама Јавног тужилаштва за ратне злочине, с тим што извештај приказује и податке у погледу оптужења и одлука надлежних судова у новим поступцима, као и оним у којима је дошло до промене од последњег извештаја који је сачињен у децембру 2021. године.

Основни циљ његовог сачињавања је повећање транспарентности у раду овог јавног тужилаштва, како би се јавности приближила динамика процесуирања конкретних

ратних злочина извршених током сукоба на територији бивше СФРЈ у периоду од 1991. до 1995. године и АП КиМ у периоду од 1998-1999. године.

Значај транспарентности у овим поступцима препознат је и на заједничком састанку регионалних тужилаштва, где је заузет заједнички став да би се то могло унапредити кроз чињење доступним анонимизованих одлука. Том приликом констатовано је да тужилаштва остварују транспарентност на различите начине (на пример подношењем саопштења којима се објављују одређене информације о поступању у предметима ратних злочина, чиме се такође доприноси информисању јавности) те да проактиван приступ у обавештавању јавности доприноси поверењу јавности у рад правосуђа. У вези са тим, учесници конференције су подржали важан предлог УНДП у вези потребе за додатним едукацијама о транспарентности у правосуђу.

Јавно тужилаштво за ратне злочине је отпочело са прикупљањем података за нов извештај о оптужбама који ће бити доступан у наредном периоду, у складу са досадашњом динамиком његовог објављивања.

7.2.4. Унапређено извештавање о поступцима за ратне злочине кроз заједничке округле столове и предавања (повезана активност са НСПРЗ под 5.4.9.)

Рок: Једном годишње, почев од 1. квартала 2023.

Извештај:

Троје запослених у Јавном тужилаштву за ратне злочине, међу којима и овлашћено лице за приступ информацијама од јавног значаја, похађали су 25.08.2023. године обуку на тему права приступа информацијама од јавног значаја.

О начину извештавања корисна сазнања стечена су и учешћем у обукама на тему комуникације са медијима о чему је било речи у претходном делу извештаја.

7.2.5. Иницијатива и организовање едукације питомаца војних школа о темама ратних злочина од стране искусних носилаца јавнотужилачке функције у ЈТРЗ

Рок: Континуирано, једном годишње, почев од 2. квартала 2023. - 4.квартала 2026.

Извештај:

Иницијатива ће бити упућена у првој половини 2024. године.

7.2.6. Редовни састанци портпарола ЈТРЗ са представницима медија, удружењима жртава и организацијама цивилног друштва

Рок: Континуирано, почев од 1. квартала 2023. - 4.квартала 2026.

Извештај:

Као под 2.3.5.

Портпарол или други овлашћени представници Јавног тужилаштва за ратне злочине у више наврата су учествовали у састанцима/округлим столовима организованим од

стране удружења жртава, а увек када су у прилици присуствују или прате конференције које организују организације цивилног друштва, те остварују комуникацију са представницима медија.

7.2.7. Упућивање иницијативе Правосудној академији за реализацију активности из НСПРЗ под 5.4.9. (организација обука на тему извештавања о поступцима за ратне злочине)

Рок: 1. квартал 2023.године

Извештај:

У првом кварталу 2023. године делегираи представници Јавног тужилаштва за ратне злочине учествовали су у радионици на тему ратних злочина на којој је значајан део био посвећен заштити и подршци жртвама. Радионицу је спровела Правосудна академија.

6. и 7. фебруара 2023. године одржана је дводневна радионица на тему „Суђења за ратне злочине: Ефикасна комуникација и односи са јавношћу у правосуђу“, за укупно 18 учесника (туžilачких помоћника, јавних тужилаца и полицијских службеника), а подршку организовању обуке је пружио Мисија ОЕБС у Републици Србији.

У току 2. квартала 2023. године ово тужилаштво се обратило Правосудној академији са молбом да се организују стручна усавршавања која ће обухватити све актуелне теме које су предвиђене Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина и ревидираном Тужилачком стратегијом. Предложено је да, поред представника ЈТРЗ, учешће узму и представници других државних органа који поступају у предметима ратних злочина и чије би усавршавање допринело заједничком ефикаснијем решавању кључних питања у свакодневној комуникацији и сарадњи.

Дана 12.12.2023. године два тужилачка помоћника присуствовала су конференцији „Отворена врата правосуђа – Прича о људима“ у организацији Комитета правника за људска права – YUCOM, а реч је о пројекту који за циљ има унапређење комуникације између грађана и правосуђа.

Јавно тужилаштво за ратне злочине наставило је да даје пун допринос везано за преговарачки процес и Поглавље 23 у области процесуирања ратних злочина, па је у том правцу током 2023. године континуирано предузимало активности на спровођењу акционог плана за ово Поглавље. Такође, израђени су прилози за Годишњи извештај о напретку Републике Србије у процесу приступања ЕУ, као и квартални извештаји о предузетим активностима у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина (НПАА).

Осим тога, ово тужилаштво је учествовало у сачињавању прилога за потребе израде Извештаја Републике Србије за Четврти циклус Универзалног периодичног прегледа (UPR) који је представљен у Женеви у периоду од 10. до 12. маја 2023. године, као и у изјашњењу на дате препоруке у вези са овим извештајем.

Током 2023. године Јавно тужилаштво за ратне злочине узело је активно учешће у писању прилога за потребе израде извештаја специјалног известиоца УН за промоцију

истине, правде, репарација и гаранција за непонављање, Фабиана Салвиолија који је током 2022. године посетио Републику Србију и одржао састанак са представницима Тужилаштва за ратне злочине.

Овај извештај садржи краћи преглед и осврт на најважније активности предвиђене ревидираном Тужилачком стратегијом које су спроведене током 2023. године. Ово стога што су у стратегију између осталог, инкорпориране и постојеће активности из других стратешких докумената у области ратних злочина, са циљем да се додатно нагласи важност њиховог спровођења. Поводом тих докумената, ово јавно тужилаштво, као један од носилаца активности, редовно, по позиву, сачињава прилоге и доставља их надлежним органима. Ти прилози су потом саставни део кварталних извештаја о њиховом спровођењу (ревидирани Акциони план за поглавље 23, Национална стратегија за процесуирање ратних злочина и остали), а исти се по њиховом усвајању, јавно објављују од стране надлежних органа, на првом месту Министарства правде Републике Србије.

За оцену испуњености индикатора утицаја сачиниће се посебан текст.